

**Uunga siunnersuut: Kalaallit Nunaanni aalisarnermi pisarineqartut isumalluutini
atuinermut akitsuutaat pillugit Inatsisartut inatsisaata allangortinneqarnerannik**

Inatsisartut inatsisaat nr. xx, xx. xxx 2018-imeersoq

Aningaasaqarnermut Naalakkersuisumit saqqummiunneqartoq

pillugu

Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliap

siunnersuutit aappassaaneerreqarnerannut

ISUMALIUTISSIISUTAA

Ataatsimiititaliap suliarinninnermini ilaasortarai:

Inatsisartunut ilaasortaq Karl-Kristian Kruse, Siumut, siulittaasup

Inatsisartunut ilaasortaq Sara Olsvig, Inuit Ataqatigiit, siulittaasup tullia

Inatsisartunut ilaasortaq Niels Thomsen, Demokraatit

Inatsisartunut ilaasortaq Jess Svane, Siumut

Inatsisartunut ilaasortaq Aqqaluaq B. Egede, Inuit Ataqatigiit

Inatsisartunut ilaasortaq Tillie Martinussen, Suleqatigiissitsisut

Inatsisartunut ilaasortaq Mala Høy Kuko, Siumut

UKA 2018-imi siullermeerinninnerup kingorna ataatsimiititaliap siunnersuut misissorpaa.

Siunnersuutip imarisai siunertaalu

Kalaallit Nunaanni aalisarnermi pisarineqartut isumalluutini atuinermut akitsuutaat pillugit Inatsisartut inatsisaata allangortinneqarnerannik Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuutip nassatarissavaa:

- Siusinnerusukku tunineqartut annertussusiat (tunisassiaq piariigaq) pinnagu aalisarneqartut ('aalisagaq ilivitsuutillugu') tunineqarneranni akiusoq tunngavigalugu akitsuuteqartitsinissaq. Taamaalilluni agguaqatigiissillugu akiusoq appasinnerusoq anguneqassaaq, taamaalillunilu akitsuutip procentia appasinnerussalluni. Taamaattorli akitsuutit procentiat appasinnerusoq aalisagaqatigiinnik ukuningga avammut tunisaqarnermut sunniuteqassasoq naatsorsuutigineqarpoq; saarullit, suluppaakkat, kullerit saarulliusaallu, akerlianillu akitsuutit procentiata raajanut qalerallinnu annertunerusumik sunniuteqarnissaa naatsorsuutigineqarnani.
- Aammattaaq saattuanut uiluinnu akitsuutip noorlumut (0) inissinnissaa siunnersuutigineqarpoq. Tamatumunnga tunngavigineqartoq tassaavoq avataani

saattuanik maannakkut aalisartoqanngimmat aammalu aalisarnermut killilimmik ingerlanneqartumut maannakkut akitsuusiinissaq naapertuuttutut isigineqanngimmat. Uiluinnillu akitsuusiinissamat atatillugu inuussutissarsiuteqarnermik ingerlatsivimmit paasissutissat kingulliit aammalu uiluinniarnemit ingerlanneqartumit akilersinnaassutsimik naatsorsuinerit kingulliit takutippaat uiluinniarnemit annertugisassaangitsumik sinneqartoofiusartut, assersuutigalugulu imminut akilersinnaassutsikkut periarfissiineq ajorluni soorlu nutaanik angallatinissanut assigisaanullu.

- Pisat tunitsivimmi suliarineqarpata tunisineq pillugu Inatsisartut inatsisaanni aalajangersakkat malillugit aatsaat akitsuuteqartitsisoqartarnissaa inatsisip oqaasertaani erseqqissaatigineqassasoq siunnersuutigineqarpoq. Pisat Kalaallit Nunaanni tunitsivimmut tunisassiorfimmulluunniit tunineqarnermik kingorna suliareqqaarneqaratik avammut tunineqarpata pisanik allamut tunniussineq imaluunniit Kalaallit Nunaata avataanut tunisineq pillugu Inatsisartut inatsisaanni aalajangersakkat naapertorlugit akitsuusiisoqassaaq.
- Aammattaaq akitsuutit naatsorsorneqarnissaanni tunisinermi agguaqatigiissillugu akiusut pillugit paasissutissat Nunatsinni Naatsorsueqqissaartarfimmit qaammatit tamaasa tunisinermit akiusunik tamanut saqqummiussisartumit pissarsiarineqartassasut erseqqissaatigineqarpoq. Nunatsinni Naatsorsueqqissaartarfik paasissutissanik Kalaallit Nunaanni Aalisarsinnaanermut Akuersissutinik Nakkutilliisoqarfimmit (KANUAANA) tunitsivinnit paasissutissanik pissarsisartumit paasissutissanik pissarsisarpoq.
- Unerartitsisussaataasup nalunaarutiginninnermini uppernarsaatit assilinerinik nalunaarutigisaqarnermini ilanngussaartussaataitanera pillugu aalajangersagaq atorunnaassaaq. Allaffissornikkut akitsuutit suliarineqarnerini ataavartumik assilinerisa nassiussorneri pisariaqanngitsoq erserpoq.
- Sinerissap qanittuani qaleralinniarnemi akitsuutip 5 procentimiit 4 procentimut appartinneqarnissaa siunnersuutigineqarpoq, tamatumani angallatit tunisassioortut pisat nalinginik qaffariaataasinnaasunik suliareqqiinnernik suliaqarsinnaanerisut annertutigisumik sinerissap qanittuani aalisartut suliaqarsinnaannginnerat eqqarsaatigalugu. Akitsuutit qummut killissaat 17,5 %-imiit 17,9 %-ingortinneqassasoq siunnersuutigineqarpoq, tamannalu raajanik qaleralinnillu avammut tunisinerne akitsuutinut sunniuteqassasoq naatsorsuutigineqarpoq.

Siunnersuutip Inatsisartunit siullermeerneqarnera

Siullermeerinninnermi siunnersuut Siumumit, Inuit Ataqatigiinnit, Demokraatinit Partii Naleqqamillu taparserneqarpoq. Aalisarnermik inuussutissarsiuteqarnerup nunatsinni inuiaqatigiinnut qanoq pingaaruteqartiginera oqallinnermi ersersinneqarpoq, taamaattumillu immikkoortut siunnersuummut matumunnga attuumassuteqartut saniatigut apeqqutit ajornartorsiutillu aalisarnermut inatsimmik maanna nutarterinermi ilaatinneqartariaqartut assigiinngitsorpassuit oqallinnermi ilanngunneqarput.

Tusarniaaneq

Siunnersuut piffissami 13. juni 2018-imit 10. juli 2018-ip tungaanut tusarniaassutigineqartoq Naalakkersuisut paasissutissiissutigaa.

Tusarniaanermut akissutit tiguneqartut siunnersuummut nalinginnaasumik nassuiaatini Naalakkersuisunit nassuiaatigineqarput. Tusarniaanermut annertunerusumik oqaaseqaateqarnissamut ataatsimiititaliaq tunngavissaqarsorinngilaq.

Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnera

Siuliani oqaatigineqartut siullermeerinninnermi siunnersuut tapersorsorneqarluarpoq, tamannalu ataatsimiititaliamit tusaatissatut tiguneqarpoq. Immikkoortup oqaluuserineqarnerani isummersuutit soqutiginaatillit siunnersuummut matumunnga immikkut attuumassuteqanngitsut arlallit saqqummiunneqarput. Siullermeerinninnermili oqallisigineqartut aalisarnermut inatsisissamik suliaqarnerup nanginneqarnerani ilanngunneqarnissaannik Naalakkersuisut ataatsimiititaliamit kaammattorneqarput.

Siunnersuutip aningaasaqarnikkut kingunerisassai

Siunnersuutip aningaasaqarnikkut kingunerisassai siunnersuummut nalinginnaasumik nassuiaatini Naalakkersuisunit nassuiaatigineqarput. Tamatumani ilaatigut paasissutissiissutigineqarluni:

Akitsuutinit tamarmiusunit iluanaarutit 2019-imi missingersuutitut sanilliullugu 11 mio. kr.-it missaannik ikileriassasut naatsorsuutigineqarpoq, taakku 7 mio. kr.-it missaannik iluanaarutitut appariaateqarnermut naapertuullutik.

Aalisarnermi akitsuutit appariarnerat inummut ingerlatseqatigiiffinnullu akileraarutit qaffariarnerannik nassataqassaaq, taamaattumillu ilanngaaseereerluni iluanaaruteqarnissaq naatsorsuutigineqarluni. Allannguinerup kingorna akitsuutinit tamarmiusunit iluanaarutit 2019-imi iluanaarutissanut missingersuutit naapertorlugit inissisimanissaat taamaasilluni naatsorsuutigineqarpoq.

Sinerissamut qanittumi qaleralinniarnermi akitsuutinit iluanaarutit 2019-imi 13, 1 mio. kr.-iusussatut missingerneqarput. Akitsuutitut procenti 5 pct.-imit 4 pct.-imut appartinneqarpat akitsuutinit isertitat 2,6 mio. kr.-inik ikileriassasut naatsorsuutigineqarpoq. Tamanna ilanngaattissat ilanngaatigereerlugit 1, 6 mio. kr.-it missaanniippoq.

Uiluinniarnermi akitsuutip peerneqarneratigut 2019-imi akitsuutinit iluanaarutit 0,5 mio kr.-inik ilanngaattissat ilanngaatigereerlugit 0,33 mio. kr.-inik naleqartumik ikileriarnissaat naatsorsuutigineqarpoq.

Saattussanut akitsuummik atorunnaarsitsineq iluanaarutitigut sunniuteqanngilaq.

Akitsuutit qummut killissaanik 17,5 pct.-imiit 17,9 pct.-imut qaffaaneq raajanik qaleralinnillu avammut tunisinerni taamaallaat akitsuutitut sunniuteqassaaq. Tamanna 2019-imi akitsuutinit iluanaarutit 8 mio. kr.-inik, ilanngaatisat ilanngaatigereerlugit 5, 2 mio. kr.-inik naleqartumik qaffariarnerannik nassataqassasoq naatsorsuutigineqarpoq.

Allassimasut ataatsimiititaliamit tusaatissatut tiguneqarput tutsuigineqarporlu isumalluutunik atuinermi inuiaqatigiit annertunerpaamik pissarsinissaannik qulakkeerinnittumik akitsuuseeriaatsip aqqissuunneqarnissaa siunertaralugu Naalakkersuisut aalisarnermik inuussutissarsiutip ineriartornera malinnaavigissagaat. Tamatumani ilaatinneqartariaqarpoq aalisarnermik inuussutissarsiuteqarnerup pitsaasunik patajaatsunillu atugassaqartinneqarnissaata qulakkeerneqarnissaa, tamatumani ilanngullugu nunarsuarmi niuerfinni akit ineriartornerata imaluunniit pisat amerlassusiisa nikerarnerisa pisariaqalersitaanik akitsuutit qaffasissusiat iluarsisariaqalissagaluarpat pilertortumik qisuariarnissaq.

Ataatsimiititaliap inassuteqaatai

Siunnersuut **akuerineqassasoq ataatsimiititaliap isumaqatigiittup** inassutigaa.

Taama oqaaseqarluni isumaliutissiisummilu allassimasutut paasinnilluni ataatsimiititaliap siunnersuut aappasaaniigassanngortippaa.

Karl Kristian Kruse
Siulitaasup

Sara Olsvig
Siulitaasup tullia

Niels Thomsen

Jess Svane

Aqqaluaq B. Egede

Mala Høy Kuko

Tillie Martinussen